

Pijn.....???

Hemofilie / stollingsstoornissen en Pijn

01 november 2018

umcg

19.00 uur	Ontvangst in de Ronde zaal met koffie/thee en koek	
19.30 uur	Pijn en hemofilie	F. Yspeerd, <i>verpleegkundig consulent stolling</i> M.A. Douma, <i>kinderverpleegkundige hemofilie-hematologie</i> M.A.J. Voskuilen, <i>verpleegkundig specialist stolling</i> M.E. Jansen, <i>verpleegkundig consulent kinderhemofilie-hematologie</i>
20.00 uur	Pijn en .....?	Drs B. Molenbuur, <i>anesthesioloog</i>
20.25 uur	Pauze	
20.35 uur	Pijn en medicatie	Dr. B.G.J. Dekkers, <i>ziekenhuisapotheker i.o.</i>
21.00 uur	Training leven met hemofilie	Mevr. J.W. Hoefnagels, <i>verpleegkundig onderzoeker i.o.</i>
21.15 uur	Studies update en afsluiting	Mw. prof. dr. K. Meijer, <i>internist-hematoloog</i>
21.30 uur	Gelegenheid voor vragen en lotgenoten contact met hapje en drankje	
22.00 uur	Einde avond	

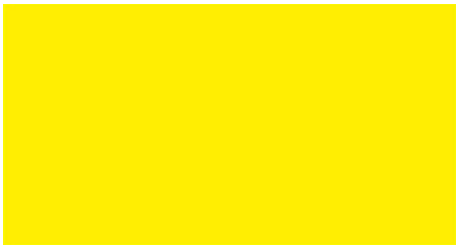

umcg

Wie heeft er weleens pijn?

Antwoord: ja

Antwoord: nee

umcg

Wie heeft er ongeveer 1 x per maand pijn?

ja

nee

umcg

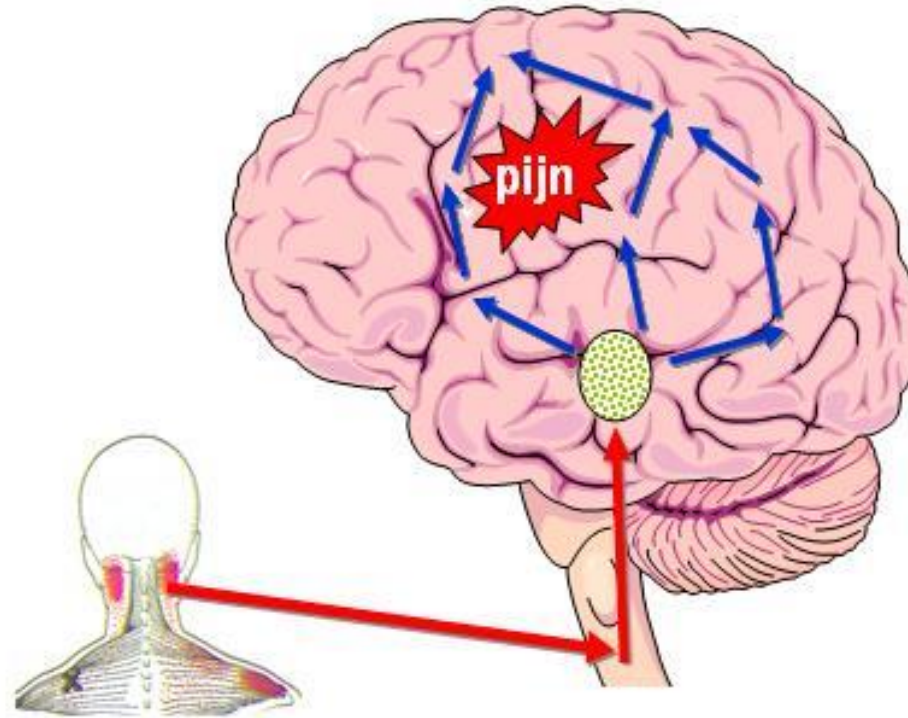
Wie heeft er wekelijks pijn?

ja

nee

umcg

Wie heeft er dagelijks pijn?

ja

nee

umcg

Heeft deze pijn te maken met de hemofilie of andere stollingsstoornissen?

ja

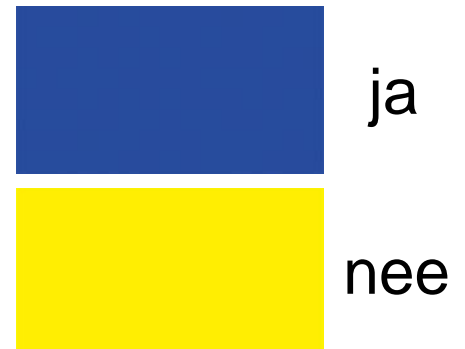
nee

umcg

Is er verschil van pijn ten gevolge van een bloeding of pijn ten gevolge van gewrichtsschade?

umcg

Literatuurstudie over pijn en hemofilie en de gevolgen hiervan

(M, Witkop, artikel uit Clinical Haemophilia 2017)

- 2017 pijnonderzoek gepubliceerd:
- 381 patiënten met hemofilie, waarvan 71 % ernstige hemofilie. Onderzoekduur 6 maanden

- Uitkomst;
- 20 % geeft acute pijn aan
- 34 % chronische pijn
- 32 % acute en chronische pijn

umcg

Literatuurstudie over pijn en hemofilie en de gevolgen hiervan

(M, Witkop, artikel uit Clinical Haemophilia 2017)

- De groep die acuut en chronische pijn scoorden ervaren vaker:
- Psychologische problemen
- Functionele beperkingen
- Meer kans op overgewicht
- Lagere score in kwaliteit van leven
- Soms lastig het verschil tussen acuut en chronische pijn aan te geven

umcg

Literatuurstudie over pijn en hemofilie en de gevolgen hiervan

(M, Witkop, artikel uit Clinical Haemophilia 2017)

- De gewrichtspijn is de meest voorkomende vorm van pijn.
- Het gewricht met de meeste pijn
- Enkels 37%
- Knieën 24%
- Ellebogen 19%
- Schouders 12%
- Heupen 8%

umcg

Literatuurstudie over pijn en hemofilie en de gevolgen hiervan

(M, Witkop, artikel uit Clinical Haemophilia 2017)

- Conclusie van het onderzoek
- Pijn beïnvloedt het dagelijkse leven van de patiënt en hoewel de beschrijving van pijn eenduidig kan zijn verschilt de impact van pijn per persoon
- Deze verschillen geven ook de noodzaak aan om pijnmanagement op de persoon af testemmen en daardoor individuele effectievere pijn bestrijding te kunnen geven

umcg

Definitie pijn

- **Pijn is persoonlijk**
- **Pijn** is essentieel voor het behoud van leven
- **Pijn** is een waarschuwingssignaal van het lichaam bij een te sterke prikkeling. **Pijn** kan door verschillende soorten prikkels worden opgewekt, zoals hitte of kou, verwonding of beschadiging van weefsels of een ontstekingsreactie.
- **Pijn** is een onplezierige, sensorische en emotionele ervaring die gepaard gaat met feitelijke of mogelijke weefselbeschadiging.

bron: International Association for the Study of Pain (IASP).

umcg

Wat is pijn dan.....?

- Pijn is dát, wat de persoon die het heeft zegt dát het is en komt voor als die persoon zegt dát het voorkomt!

bron: Gaffney (1986)

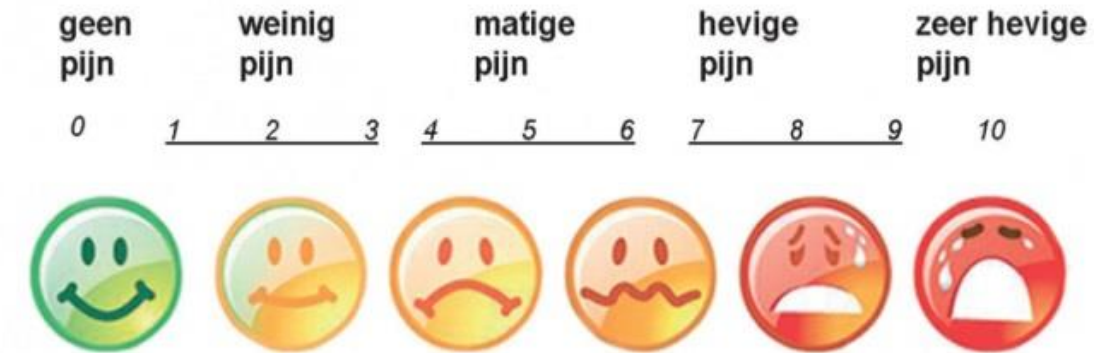

umcg

En hoe meet je pijn dan?

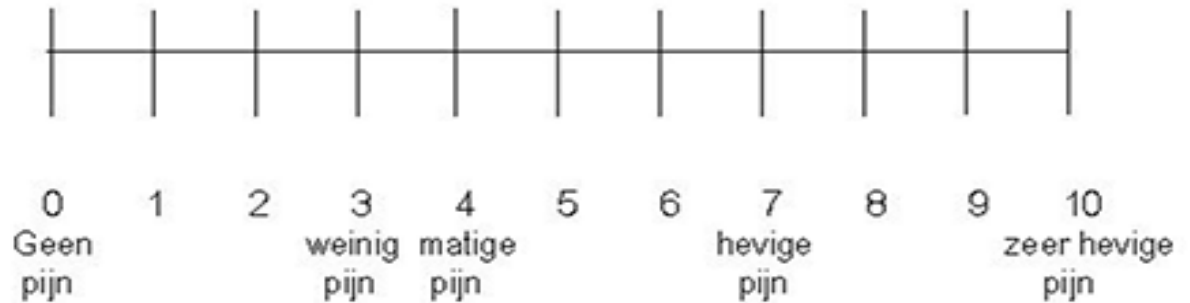
- VAS

(Visuele Analoge Schaal)

- NRS

(Numeric Rating Scale)

umcg

Verschillende soorten pijn

- **Acute pijn** is pijn die bijvoorbeeld direct na een incident optreedt
- **Chronische pijn** is pijn die aanhoudt tot na 3 maanden na het incident én veel meer gevolgen kan hebben voor uw kwaliteit van leven en ook kan leiden tot klachten zoals o.a. angst en depressie, die dan weer kunnen leiden tot een verergering van uw pijn.

Verschillende soorten pijn bij hemofilie

- **Acute pijn**

Veroorzaakt door:

- Een actieve bloeding in
  - een gewricht
  - een spier
  - weke delen
- Vaak het allereerste teken van de bloeding.
- Pijn bij prikken
- Pijn na operatie

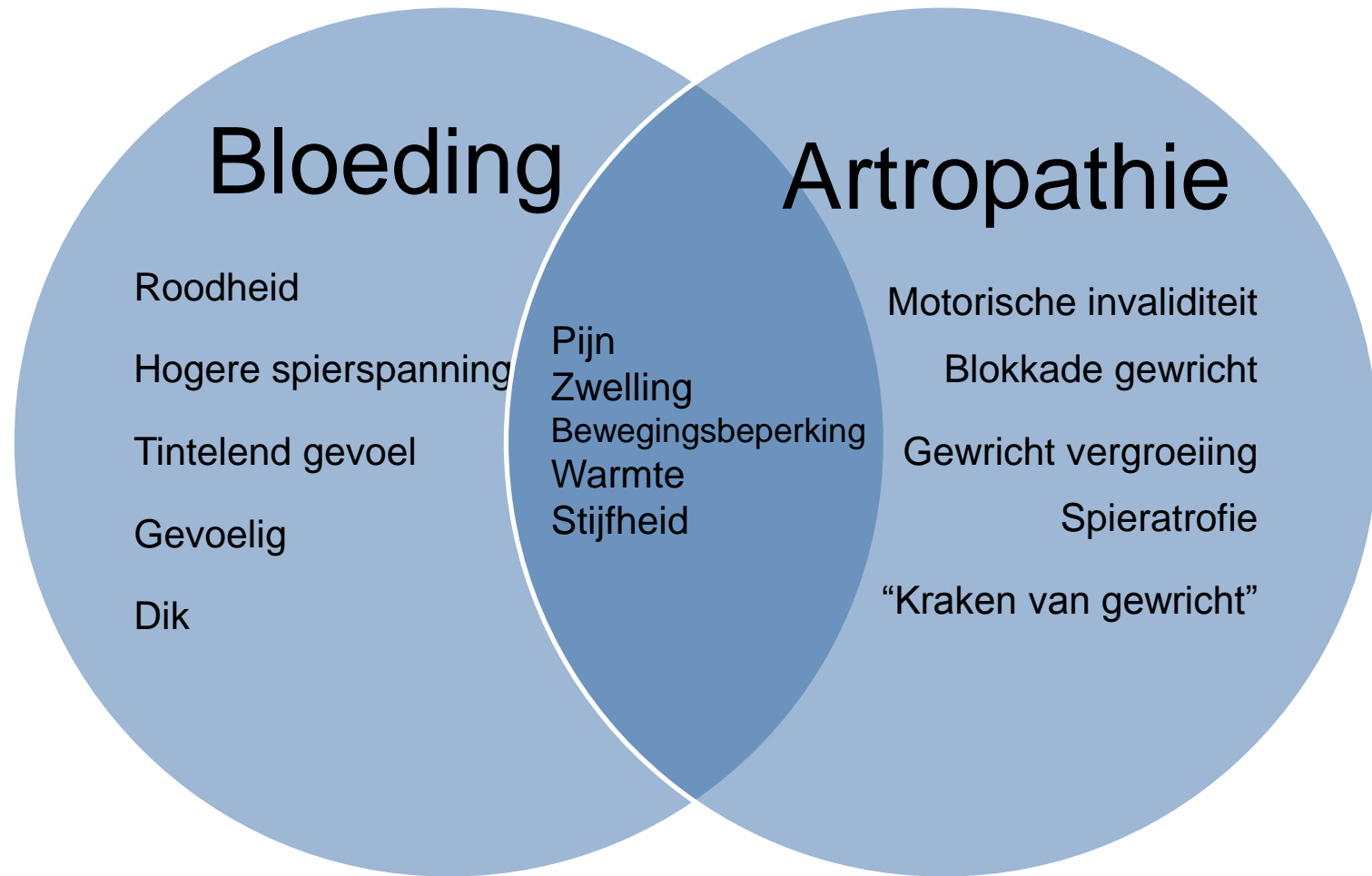
umcg

Verschillende soorten pijn bij hemofilie

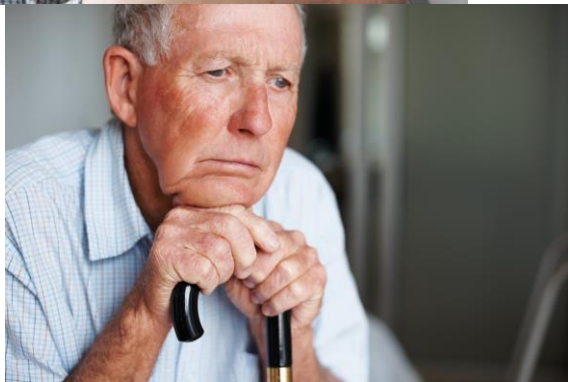
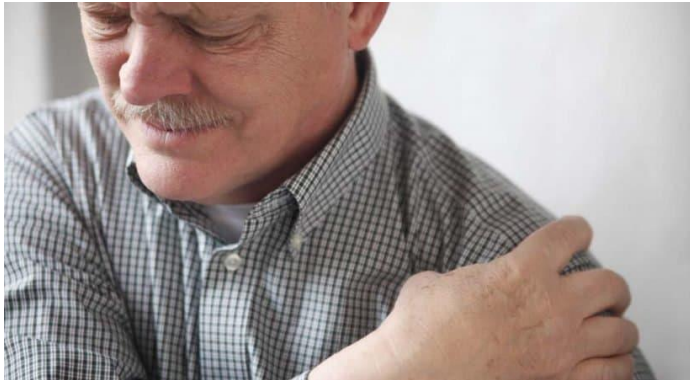
- **Chronische pijn**
  - wordt veroorzaakt door permanente schade aan de gewrichten
  - doet zich meestal voor bij oudere hemofiliepatiënten (gevolgen van hemofilie-artropathie als gevolg van herhaalde bloedingen in gewrichten)

Verschillen en overeenkomsten pijn bij hemofilie

Verskil tussen volwassenen en kinderen?

umcg

Verschil tussen volwassenen en kinderen?

Volwassenen

- Verbaal en non-verbaal in staat om pijn aan te geven

Kinderen

- Beperkt vermogen om de pijnervaring te reguleren
- Minder goed in staat om gevoelens onder woorden te brengen
- Volledig afhankelijk van ouder(s) / zorgverleners om pijn te herkennen en te zorgen voor verlichting

Wat doe je als je pijn hebt?

umcg

Wat doe je als je pijn hebt?

- Als pijn wordt veroorzaakt door een bloeding → stollingsfactor toedienen.
- Koelen
- Rust / niet belasten
- Pijnstilling: medicatie, verdovingszalf bij prikken
- Drukverband
- Fysiotherapie
- Afleiding zoeken
- Warmte
- Chocola eten

umcg

VERLICHTING VAN PIJN

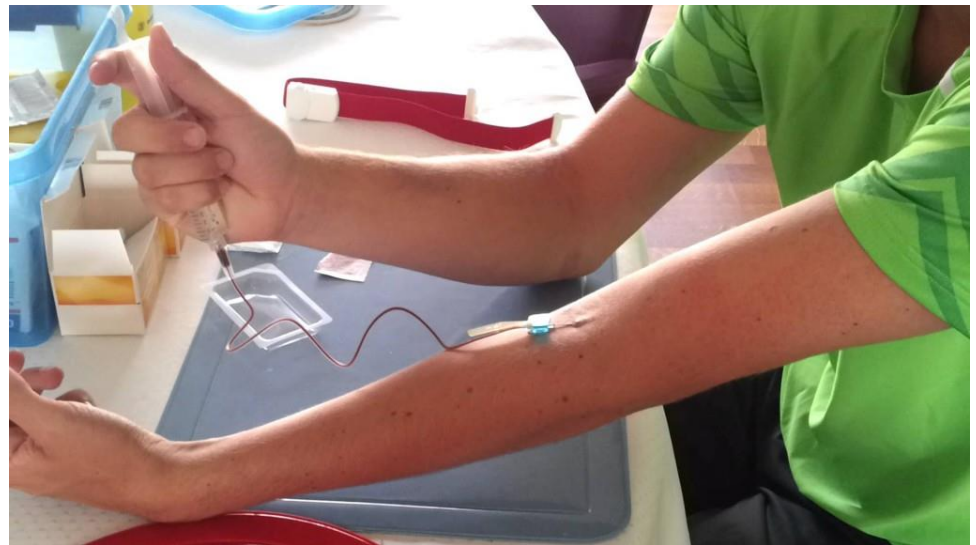
Ik ben vandaag
zo vrolijk,
zo vrolijk.....

umcg

Acute pijn: pijn bij bloeding

- Stollingsfactor toedienen!

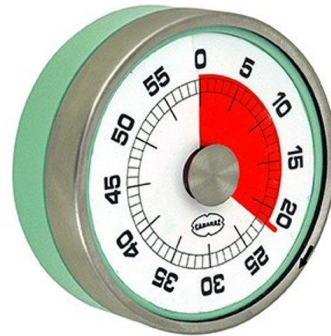
umcg

- Rust!

umcg

- Koelen

umcg

- Pijnstillers

umcg

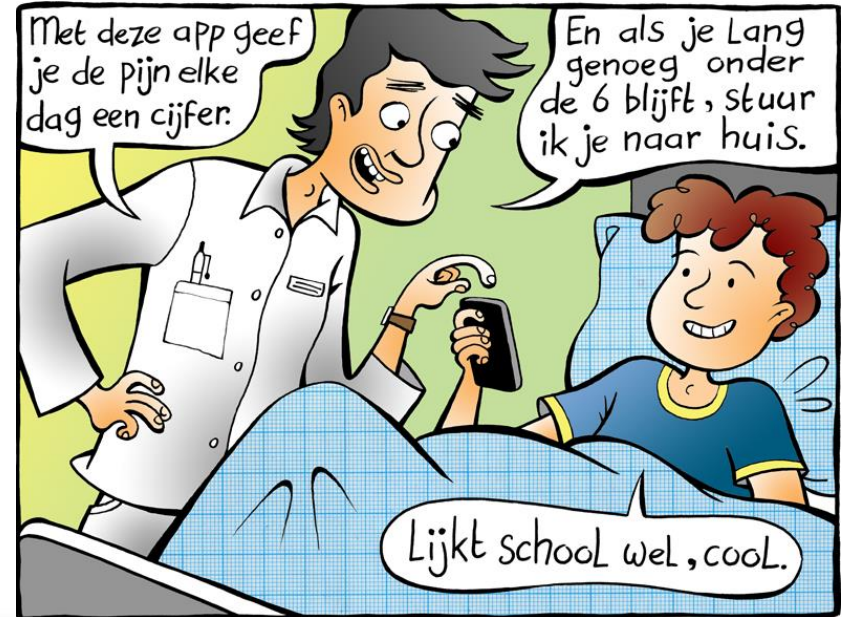
- Afleiding zoeken

umcg

Pijn bij prikken

- Prikken met een vlindernaald
- Emla-zalf of bananenspray
- Afleiding

umcg

Langer aanhoudende pijn of chronische pijn

- Warmte
- TENS
- Oefentherapie
- Aanpassingen
- Pijnpoli
- Orthopedische ingreep
- Bevorderen van een goede nachtrust
- Cognitieve gedragstherapie

TENS

umcg

Accepteer je beperkingen

umcg

Wie meld zich wel eens af/ziek vanwege pijn?

Antwoord: ja

Antwoord: nee

umcg

Gebeurt dat vaker dan 1 maal per maand?

Antwoord: ja

Antwoord: nee

umcg

Wat doet pijn met jou?

umcg

Wat doet pijn met jou?

de Volkskrant

Foto: Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

umcg

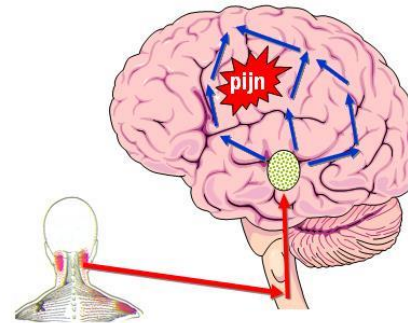
Pijn Netwerk

umcg

Lichaam

- Bindweefsel, Spieren en Hormonen
  - Weefselschade
  - Triggerpoints

Pijnbeleving

Emotie

- Huilen
- Schreeuwen
- Vloeken
- Boosheid
- Chagrijn
- Verbijten
- Teleurstelling; afzeggen wat je graag wilde doen
- Eten of niet eten
- Concentratieverlies
- Angst
- Somberheid
- Stress

Pijnbeleving

● Gedachten

- idee: pijn komt door schade
- Doemdenken
- Conflict met school/collega/werkgever
- Gevolgen/ toekomstperspectief
- Zelfbeeld

umcg

Pijngedrag

- Genen/karakter; pijndrempel
- Opvoeding/ontwikkeling
- Ervaring met pijn
  - Gedachten
- Sociale omstandigheden
  - Afzeggen (sport, uitgaan) en ziek melden (kostwinner)
  - Cultuur
  - Omgeving

umcg

Wat doet jouw pijn met jouw omgeving?

umcg

Wat doet jou pijn met je omgeving?

- Medeleven
- Steunen
- Bezorgdheid
- Onmacht
- Begrip/onbegrip
- Teleurstelling
- Toekomstperspectief
- Irritatie

Wat doet pijn met jou?

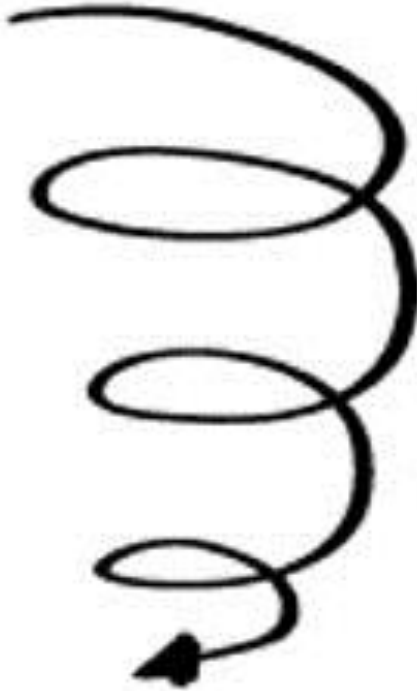
de Volkskrant

Foto: Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Gevolgen

- minder ondernemen
- Stoppen met sporten
- Afspraken afzeggen
- Niet meer kunnen werken
- Werkeloos
- Isolement
- Financiële problemen
- Relatieproblemen

Toename van pijn

- Depressie

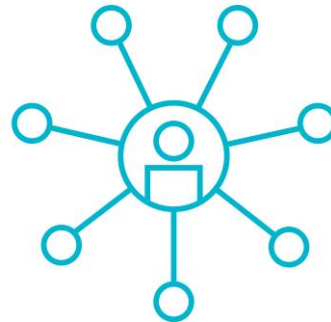

umcg

Hoe wordt en blijft u de pijn de baas?

Het gaat om uw lichaam (bio), om uw gedachten en emoties (psycho) en uw gedrag en dat van anderen (sociaal).

Het gaat dan ook om een brede psychosociale aanpak.

umcg

Vragen

umcg